

gezagvoerder van de 'Bertha', later van de 'Excelsior'. De Jong was niet onmiddellijk op zijn aanbod ingegaan, maar hij kon nadien constateren dat Aben er in slaagde, het vertrek van de 'Bertha' belangrijk te vertragen: de man scheen betrouwbaar. Toen Aben in maart weer in Zweden aankwam, beweerde hij dat hij relaties in Zeeland had van wie hij belangrijke gegevens kon verwerven. De Jong informeerde in Londen of hij met Aben in zee kon gaan, MI-6 had geen bezwaar maar adviseerde, Aben onkundig te laten van het bestaan van de 'Zweedse Weg' en hem dus ook niet met dokter Oosterhuis in contact te brengen.

De Jong had ook Oosterhuis de vraag voorgelegd of hem iets van Aben bekend was. Oosterhuis had geantwoord dat de man een tijdlang NSB'er geweest was, maar de Jong was zozeer van Abens goede trouw overtuigd (deze had hem ook nog geheime Duitse routegegevens doen toekomen) dat hij Oosterhuis had doen weten dat hij Aben toch zou inschakelen - Oosterhuis had zich geschikt, hoewel zijn vrouw het hem ontried.

De Jong handelde tegen de raad van MI-6 in toen hij in juli Aben op de 'Excelsior' een pakje meegaf met f 30 000 er in¹ dat Aben bij een relatie van Oosterhuis moest afgeven. Die relatie, niet beter wetend, bracht Aben meteen met Oosterhuis in contact - een contact dat Oosterhuis overigens op dat moment zeer welkom was want op de dag dat Aben bij hem kwam, 15 juli, had hij een Engelandvaarder in huis die zo spoedig mogelijk naar Stockholm moest vertrekken. Die Engelandvaarder kreeg van Oosterhuis de gebruikelijke, voor de Jong bestemde zending stukken mee; het was een pakje dat Aben moest verbergen. Aben nam de Engelandvaarder aan boord en verborg het pakje. Hij voer weer uit met de 'Excelsior', vermoedelijk op 17 of 18 juli. Nog voor hij het Kielerkanaal bereikt had, kwam plotseling Duitse controle. Aben wierp het pakje overboord, de Engelandvaarder werd niet ontdekt. Deze bevestigde jegens consul-generaal de Jong dat Aben met grote tegenwoordigheid van geest gehandeld had en de Jong zag dan ook geen enkele reden, Aben te wantrouwen toen hij enige tijd later vernam dat de *Sicherheitspolizei* Oosterhuis, diens marconist Koning en anderen die in Nederland bij de 'Zweedse Weg' betrokken geweest waren, gearresteerd had.

In werkelijkheid stond Aben al sinds mei '43 in vast contact met de *Sicherheitspolizei*. Hij had haar de naam van de relatie van Oosterhuis verraden; bovendien had hij de stukken uit het pakje dat hem ter hand gesteld was, door de *Sicherheitspolizei* laten fotokopiëren voor hij het verborg. De z.g.

¹ Het geld was voor de vrouwen van zeevarenden bestemd die voor de Geallieerden voeren; de Duitsers hadden de maandelijkse uitkeringen aan die vrouwen tot een minimum gereduceerd.